

Prvo berilo in slovnica za slov. ljud. šole.

(Odgovor ocenjevalčev.)

(Konec.)

Dalje se glasi v odgovoru: „Leskače — rezgače“ pa rabi jezikoslovec Levstik; kajti tvrdka M-1 je Levstik. — Mogoče, gospoda sta bližje vira nego jaz, ki sem sicer velik čestilec pisatelja Levstika, vendar pa — kakor sem užé enkrat rekel — mislim, da ima v ljudskošolskih knjigah tudi ljudski šolnik besedo. Kolikor se spominjam, nisem v Levstikovih spisih, vsáj kar jih meni znanih, nikedar čital enacih besednih oblik. V svojej slovnici obdeluje Levstik glagol jako temeljito in posebno še 2. razred V. vrste, pa o tej obliki ne govori. Práv takó tudi ne Miklošič v svojej „Vergleich. Formenlehre“. Jaz si to obliko (leskače — rezgače) razlagam le takó, da se je korenov samoglasnik *e*, ki se trikrat ponavlja (leskečem — rezgečem), zarad lepoglasja sprevergel v jači *a*, kar daje besedi tudi neko krepost v izgovoru. Temu podobno čitam v Miklošičevej „Vergleichende Stammbildungslehre“ na str. 459: krketa: krkače (de gallina) krell razmekáče (wirft umher) trub jastreb pleskače, Krell — in práv isto tudi v Šumanovih slovnica.

Trubar in Krell sta živela pred 300 leti, slovnice namenjene v pouk materinemu jeziku na srednjih šolah popolnoma molcé o glagolih 2. razreda V. vrste na — ačem *, ali je pa le navajajo kot izjemno, redkejšo jezikovo prikazen iz davno preteklega časa ** in to v osnovstvu, kojega pravi vspeh je celó na teh šolah jako problematičen, zato mislim, da je ta oblika pač važna za primerjujóčega jezikoslovca in pesnika, a neprimerna za šolsko knjigo namenjeno nežnej mladini.

Tako zvanega „priglása“ — pišeta gospoda — ne najdeva. Zakaj ne? pa ne povesta. Naj izvolita prečitati dotične primere v mojej oceni ter je primerjati z Op. 1. §. 14. str. 8. v Šumanovej slovnici za srednje šole, potem morda óni „priglas“ najdeta.

Nerazumljive 154. naloge ni v slovnici — velí odgovor. Práv res! a v prvej izdaji je bila, v drugej sta jo pa gospoda izpustila.

Opustivši še nadaljnje odgovarjanje na nekatere posamnosti sklepam konstatujé, da me niti pri oceni niti pri odgovoru ni vodil naj manjši osobnostni obzír. Žaliti nisem hotel, ampak koristiti mi je bil namen. Ali sem si izvolil právo pot, ni meni soditi. Rečem pa, da nisem poseben prijatelj ónim ocenam, ki imajo namen le hvaliti. S prikri- vanjem se pomanjkljivosti ne odpravljajo. Kar je hvale vrednega, naj se pripozná. To glavno načelo sem skusil po svojih móčeh vtelesiti v svojej oceni, kojo s tem odgovorom zaključujem.

Ivan Mercina,

c. k. vadničen učitelj v Gorici.

Knjiga Slovénka

v

XIX. veku.

Matevž Ravnikar (1802 — 1864) je po književnem delovanju opisan v Jezičniku XVI. l. 1878 str. 1—59 in po primku Poženčan se ločí ta M. Ravnikar II. od Matevža Ravnikarja I (1776—1845), o katerem glej Jezičnik XXIII (str. 4—6; prim. Jez. IX. XV).

*) Janežičeva in druge.

**) Šumanova po Miklošičevej primerjalnej.